

- перегляд принципів діяльності установ сфери студентського побуту і дозвілля.

Практична реалізація цих завдань здійснюватиметься на новій правовій основі, якою є нова редакція “Закону про освіту”, прийнята Верховною Радою України у другому читанні. Отже, можна стверджувати, що розпочався новий етап реформування вищої освіти України.

ВИЩА ШКОЛА УКРАЇНИ: МІСЦЕ, ВИМОГИ, ПОЛІТИКА

Л. Белоусов, С. Донченко

*Дніпродзержинськ, Державний
технічний університет*

Вища школа України повинна посідати значне місце, оскільки готує інтелект країни, її науковий потенціал, висококваліфікованих спеціалістів. Те, що колись українські вузи давали прекрасно підготовлені кадри, ми знаємо з досвіду роботи наших інженерів, лікарів та інших спеціалістів за кордоном, а також в колишньому СРСР. На жаль, ставлення до вищої школи уряду сьогодні не можна назвати розумним. Хотілося б нагадати, що в 50-60 роках, коли Радянський Союз випередив Америку в освоєнні космосу, уряд США підвищив фінансування середньої й вищої освіти і вже через декілька років випередив радянську космічну науку.

Сьогодні, в період реформ, вища школа перейшла на підготовку бакалаврів та магістрів на західний зразок. Але ж Україна має і свій великий досвід підготовки спеціалістів. І якщо ми вже взялися розбудовувати свою державу, то треба використовувати й удосконалювати свій досвід, розв'язуючи питання про подальшу долю вищої освіти.

Правда, в цьому плані необхідні деякі корективи. А саме: слід приділити більше уваги гуманітарним дисциплінам, в тому числі іноземним мовам, тобто повернутися до традиційного колись в Україні знання декількох іноземних мов.

Колись Україна була державою з високим рівнем освіти, тому, на наш погляд, треба вже зараз взяти курс на загальну вищу

освіту як, наприклад, у Японії. Це не означає, що абсолютно всі повинні закінчувати університети, але всім бажаючим треба надати можливість одержати вищу освіту. Тільки за таких умов можна говорити про створення високорозвинутої держави.

Окрім того, звертаючись до досвіду США та країн Європи, вважаємо за необхідне у вузах України ввести обов'язкові спецкурси "Основ юридичних знань", та "Основ медичних знань". Бо спеціаліст, що не знає своїх прав і обов'язків у державі - це нон-сенса. Окрім того, кожна освічена людина повинна вміти надати першу медичну допомогу на роботі, на вулиці, вдома.

Хотілося б звернутися до умов вступу до вузів. На сьогодні в різні вузи одного профілю абітурієнти складають різні екзамени, і на екзаменах різні вимоги, хоч програми в державних вузах приблизно однакові. Як на наш погляд, то вимоги при вступі, наприклад, на економічні факультети усіх університетів, академій України мають бути однаковими. Це саме стосується й інших спеціальностей.

Останнім часом все більше й частіше говорять про статус вищого навчального закладу. Як і в інших країнах, навчальні заклади повинні бути як державні, так і приватні. Але приватні мусять давати не менше, а навіть більше знань, і строк навчання має бути однаковим з державними навчальними закладами. Фінансування вищої освіти повинно бути високим незалежно від статусу вузу, в цьому, перше за все, мусить бути зацікавлена держава.

Щодо функції, то функція була, є й буде одна - готувати висококваліфікованих спеціалістів, чиї дипломи і знання визнавалися б в усьому світі.

Тепер стосовно соціальної політики. Сам факт закінчення вищого навчального закладу переводить людину на вищий щабель у суспільстві, визначаючи її інтелігентом, тобто людиною, яка професійно займається розумовою працею.

Фактично збільшення числа освічених людей приведе до змін в соціальному складі країни, а це означає, що в державі буде менше страйків, менше революційних потрясінь, бо освічена людина не здатна до радикальних заходів. Це перше.

Друге: останнім часом проводиться політика запровадження платної освіти. Можливо, це і вірно за умов, коли люди мають можливість платити за освіту своїх дітей. Але на сучасному етапі

платна освіта приводить до негативних наслідків. До вузів здебільшого вступають не ті абітурієнти, які хочуть і можуть навчатися, а ті, хто може заплатити, але часто не хоче і не може навчатися. У нас не Америка, де студент за кожен долар "витисне" із викладача всю інформацію, у нас Україна, де студент вважає, що можна не вчитися, а оцінки на екзамені йому повинні ставити, бо він заплатив за навчання. Досвід показує, що частіше кращі студенти - діти інтелігенції, робітників і селян, а не нашої "буржуазії".

Держава повинна нарешті повернутися лицем до вищих навчальних закладів, до інтелігенції, до вчених, до спеціалістів, бо без них багатюща Україна може стати колонією.

SOME PARALLEL PROBLEMS FACING UKRAINIAN AND AMERICAN EDUCATION

Lawrence J. Biskowski

*Kiev, University of Kiev-
Mohila Academy
(Fulbring Professor)*

The educational system in Ukraine faces many difficulties, and education in the United States is almost always considered to be in the midst of some sort of crisis. But at first glance, it would seem highly unlikely that the problems facing American education would be at all similar to those facing education in Ukraine. The educational system in Ukraine is plagued by chronic shortages of money and other resources; with far more money available, the financial problems of American education center more around the equitable distribution of resources¹. Elementary and secondary education seem relatively effective in Ukraine, while this level seems most in need of reform in the United States. University, graduate, and professional education seem to be experiencing the most dramatic changes in Ukraine, while the United States is generally acknowledged to have the best such system in the world. Ukraine still has many legacies, positive and negative, of Soviet education to sort out, but while

¹ See, for example, the discussion in Jonathan Kozol, *Savage Inequalities* (New York: Basic Books, 1989).